

på någon *enda* medborgare; än mindre kan man kalla den en *ojemn* börda; ty den faller lika jemt på alla, som hafva något att i Städerna försälja, eller der förtära, och är af alla beskattnings-sätt det minst tryckande, det jemnast fördelade och för Staten det säkraste, när bevaknings-anstalterne icke belastas med onödiga tvångslagar och chikaner, såsom hittills af okunnighet eller misräknadt nit skett.

Den mängd af uppbördsmän, som Landtullen fordrar, är för Riket och Samhälls-pligterna nästan förlorad, säger Beredningen vidare. Ja, då är också för Samhälls-pligterna förlorad hela Sjötulls-Staten, hvarje Kronfogde, hvarje Länsman, Kammar-Rätten, Stats-Kontoret och en oräknelig mängd andra Uppbördsmän. Men Beredningen torde påminna sig, att hela Landtulls-betjeningen, under en ärerikare titel af *Sjötulls-betjening*, än kvarstår, till ett nästan lika stort antal som förut, samt att Beredningen sjelf föreslagit en kust-bevakning, som, af hvar och en, hvilken har förmåga att begripa kartan öfver Sverige och dess vidsträckta gräns, nödvändigt måste bestämmas till minst 100,000 man och deröfver, om ändamålet skall vinnas. Men då Beredningen derjemte föreslagit en ambulatorisk rese-bevakning, synes Beredningen åter vilja förnya nuvarande Tull-Arrende-Styrelses misslyckade försök med onyttiga Emissarier, och desse skola ofelbart, genom vådan för allmänna säkerheten, väcka allmänt missnöje, allmänt mistroende, allmän vedervilja för allt hvad tull-bevakning heter, och kanhända inbördes krig. Om någonsin visse medborgare skola *förloras för Samhälls-pligterna*, som tyckes ligga Beredningen om hjertat, så äro personerne vid denna rese-bevakning de enda, som kunna hänföras till denna olyckliga klass.

Att, såsom Beredningen vidare uttrycker sig, *uppbördens lätthet underhåller sveket; den enfaldige prejas, hans tid förloras, hans dragare missvårdas, han sjelf lär sig muta och bedraga*: det kan af ingen, som känner förhållandet, någonsin medgifvas. Man frågar tillbaka, om icke allt detta kan svarare inträffa, när bevakningen anställes *utan* uppbörd, än när den anställes *med* uppbörd. I alla fall är den tanken ganska ny, att *Landtullen*, mer än något annat, be-

fordrar mutor. Dessa äga rum öfverallt, vid Sjtullen, vid all annan uppörd, vid Domstolar, vid Collegier, vid — Gud vet icke hvad — när ärlighet och moralité saknas, och är åtminstone icke något characteristicum hos Landtulls-betjeningen allena.

Beredningens gissning, att osäkerheten af Landtullens beräkning skall slå felt på 20, 30, 40, 50 procent, är den gröfsta af alla hittills gjorda ackusationer emot National-karakteren. Om Författningarna bli förnuftige, och ej orimlige, som hittills; om Betjeningen lönas så, att den ej behöfver stjåla, för att icke svälta; om en klok Styrelse tillförordnas af redliga och kunniga män; ej af oförståndiga fantaster, svärmare, egennyttiga sällar m. m., och om en duglig betjening utväljes; så är intet enda af de spöken att befara, för hvilket Beredningen synes frukta.

Förunderligt, man måste medgifva det, är Beredningens resultat, att, ehuru den medgifver, det lurendrageriet de sednare ären blifvit drifvet till en skamlös höjd, vill Beredningen ändå icke tillstyrka Landtullens återupplifvande, som likväl är det enda säkra medel att förekomma lurendragerier och Sjtullens undansnillande; hvilken sednare, ehvad handels-intresset deremot må invända, skall utan all motsägelse falla, om icke Landtullen återställes i ett behörigt skick, med klok taxa, kloka författningar och klok styrelse.

Beredningens uppgift, att Staten vunnit genom ersättningen för Landtullen, är så mycket mer tvifvelaktig, som förmodligen ingenting ännu i denna stund influtit af denna ersättning i Statskassan.

Måne det icke vore billigt, att

Tings-gästnings-penningarne

6 öre Silfvermynt, som nu betalas med penningar till Häradshöfdingen och Nämnden, hädanefter borde utgöras med 4 kappar såd af hvarje större och mindre matlag eller Rök på Landet, samt så fördelas, att Lagmannen får en, Häradshöfdingen 2 kappar såsom lön, och den 4:de kappen tillfalla till hälften Häradshöfdingen och den

andra hälften Nämnden, för Tingsgästningen; hvaremot Lagmäns och Häradshöfdingars nuvarande penninge-löner skulle indragas och all protokolls- samt doms-lösen i tviste- och brottmål vid Lagmans- och Häradshöfdingarna upphöra. Skälen härtill äro:

1:o Att Lagmans- och Häradshöfding-räntan, som först hel och hållen tillhörde dessa Embetsmän enskilt och i varor utgick, svarade, då den åren 1582, 1595 och 1604 till 24 öre silfvermynt af röken i penningar fastställdes, till $\frac{1}{4}$ eller minst $\frac{1}{2}$ tunna säd.

2:o Att $\frac{1}{2}$ tunna spannmål således i det minsta är det påräknade värdet af denna skatt.

3:o Att hvad Lagmän och Häradshöfdingar nu i lön och tingsgästning skulle undfå genom detta projekt, endast utgör $\frac{1}{4}$ af berörde ränta.

4:o Att en sådan aflöning ej kommer att gravera Staten, som skulle få behålla hvad af Lagmans- och Häradshöfding-räntan förr tillflutit Statskassan, men slipper att betala några penninge-löner till dessa Embetsmän.

5:o Att, efter 1696 års Stat, Landsdomrarnes löner, för Häradshöfdingen, svarade mot 133 $\frac{1}{2}$ t:r och för Lagmannen emot 266 $\frac{1}{2}$ t:r säd, då de nuvarande 75 och 200 R:dr knappast utgöra, för den förra 10 och för den sednare 30 t:r spannmål.

6:o Att dessa usla löner, vid ett 8 å 10:dubbelt varuvärde, äro otillräckliga för bemälte Embetsmäns utkomst.

7:o Att lönen nödvändigt bör vara tillräcklig och anständig, om Staten skall af Domare-embetet kunna fordra noggrant uppfyllda pligter.

8:o Att också Nämnden, som hittills varit alldeles vanlottad, erhöle någon förbättring i sina villkor, då, i stället för en R:dr och något deröfver i Tingsgästnings-penningar, hvarje Nämndeman kommer att uppbära 1, 2 å 3 t:r säd efter Häradens storlek.

9:o Att då Domaren, för sin lifsbergning, icke behöfde påräkna rättegångsmålen mängd, dessa icke skulle ökas, utan, på ett för Samhället välgörande sätt, minskas och aftaga.

10:o Att Rättsökande, då Samhället föder sina Embetsmän, undgå att köpa och lösa rättvisan arktals.

11:o Att enär Presterskapet, utom qvicktionde, matskott, byggnadshjelp m. m. minst uppbär 2 t:r säd och ofta deröfver af hvarje mantal, det icke bör blifva Landet för tungt, att aflöna sina Domare med 4 kappar för Röken, som Storförstendömet Finland, ifrån hedenhös, i detta afseende utgjort; men ändtligen

12:o Om det föreslagna lönings-sättet icke kan bifallas; så synes billigt att Landsdomare komma i åtnjutande af de i 1696 års Stat fastställda löner, så att Lagmän och Häradshöfdingar finge uppbära årligen, de förre 266 $\frac{1}{2}$ t:r och de sednare 133 $\frac{1}{2}$ t:r spannmål, eller deremot, efter markegångarna, svarande penningar: då ock expeditions-taxan, relativt till 1696 års varupris, torde böra förhöjas.

N:o 76.

Trompeten

eller

Krigsförklaring emot allt ondt.

Tisdagen den 7 Juli 1812.

Reflexioner i anledning af Herr Grefve G. Löwenhielms Memorial angående Tryckfriheten. (Insända.)

Om en allmänt erkänd militärisk talang: en redan konstaterad patriotism: en ädel karakter: vidsträckta kunskaper, samt ett klart och redigt framställnings-sätt alltid och oundvikligen vore en säker borgen, att ej någon gång kunna mer eller mindre misstaga sig; så vore dessa reflexioner både onyttiga och obehöriga. Men då äfven sjelfva det största snille, som ser klart i tusen fall, likväl möjligen kan irra sig i ett enda: då ingen talang ännu har sträckt sig till fullkomlighet i allt, och då hvarje fråga kan betraktas från mer än en enda synpunkt; så torde vissa reflexioner kunna vågas, i anledning af Hr Grefve Löwenhielms Memorial, hvilka, om de än skulle anses misslyckade, åtminstone ej böra beskyllas att vara förolämpande.

Må det tillåtas mig att i Herr Grefvens yttrande: att tryckfriheten är upplysningens tacksamma foster, först föreslå den förändring, att uttrycket alldeles omvändes, och att man deremot torde kunna säga, det upplysningen är ett foster af tryckfriheten; ty utom den gifves ingen upplysning, och än mer — ingen frihet: hon är i alla andra fall — ett tomt ord.

Herr Grefven synes förutse, att då Tryckfrihets-förordningen ej medgifver straff för hädelse *mot Gud*, eller *gäckeri* af Hans *Ord* och *Sakramenten*, så framt denna *hädelse* eller *gäckeri* ej äro *klart uttryckta*; så skulle denna *hädelse* och detta *gäckeri* kunna strafflöst utöfvas, i fall man förstår att gifva dem en *mindre* klarhet. Men — om vi försöka att upplyfta vår anda till den eviga, allsmåktiga Varelse, som *är*, och att, så vidt våra ofullkomliga begrepp kunna fatta detta oändliga Väsende, göra oss derom den föreställning, som för oss kan vara möjlig; så visar det sig genast, att detta höga Väsende alldeles *icke* kan af den lilla menniskan *smädas*: det är vida öfver all smädelse; ja äfven öfver allt slags förolämpning. Sjelfva möjligheten att kunna *förolämpas* eller *smädas*, förutsätter en egenskap, som skulle nedflytta det *Högsta* af allt till en viss jemlikhet med de varelser han — *skapat*; eller sätta *mästaren* i bredd med hans *verk*. Smädelsen hvarken *kan* eller *bör* bestraffas af den borgerliga lagen, i anseende till — *Gud sjelf*: det vore förmätet; ty det är *Han*, och ingen annan, som deröfver *kan* dömma; men den *bör* bestraffas blott i anseende till den skada den kan göra — *Borgerliga Samhället*. I det fallet är Allmänna Lagen tillräcklig. Men vi hafva i den delen ingenting att frukta. Om det än vore möjligt att någon ville *skrifva* smädligt *emot Gud*, så är det *omöjligt*, att någon Boktryckare ville *trycka* det.

Herr Grefvens anmärkning emot *penninge-böter* är ganska grundad. Jag, som skrifver detta, har länge vågat tro, och äfven offentligen yttrat mig derom, att de äro de orimligaste straff af alla, i andra fall, än blott i frågan om *tjusnad*. Enhanda böter kunna betyda *ingenting* för den ena, och *hela välfärden* för en annan. Den ena *känner icke* ens straffet: den andra känner det *för hårdt*. Penninge-böter, såsom straff, förutsätta en lika stor förmögenhet hos *alla*; och denna är *omöjlig*.

Det är ömt (man måste medgifva det), att såras till sitt namn och sitt rykte. Faran är likväl icke på långt när så stor, som Herr Grefven föreställt sig. Den *redlige* har ingenting att äfventyra: all

smädelse mot denne återfaller med fördubblad tyngd på — *smädaren* själf, och är en seger för den redlige. För en mindre betydlig person i Samhället kan smädelsen vara smärtande (jag medger det); men den glömmes med dagen af alla som läsa den, och försvars-rättigheten är den förolämpade alltid öppen: äfven rättigheten till rekognition. Om vi tänka lugnt, så medgifvom fördomsfritt, att den, som förlorar sitt namn och rykte genom en skrift, har förlorat det långt förut. Jag frågar dristigt: har, under nuvarande tryckfrihets-period, någon enda förlorat sin heder genom en *skrift* — eller genom sin *gerning*? Jag *älskar* ej libeller, och kan således icke heller *försvara* dem: jag önskar dem bannlyste; men Engelska Lagen, som Herr Grefven åberopar, är ett exempel, som ej bör efterföljas; ty den är i detta fall utan princip. Efter den, äger jag ej rättighet att *bevisa* min beskyllning, så framt jag ej förut gjort anmälan hos Domaren. Men hvilken orimlighet vore det icke, att *jag* först skulle straffas för min *beskyllning*, och den *angifne* derefter för — sin *gerning*? Detta kunde äga någon grund, i fall det vore hvar och en tillåtet att angifva brott; men då det så icke är: då Högste Domstolen icke längesedan lemnat behörigen bestyrkta, allmänna brott obeifrade, af det skäl, att de ej tillhörde angifvarens *Embets-uppmärksamhet*; hvarföre då förbjuda, att åtminstone *berätta* dem för Allmänheten: det enda straff den brottslige, efter denna princip, kan undergå?

Gubben Honnête talar hvar dag om nödvändigheten att på ett eller annat sätt realisera Bankosedlarna, samt att konsolidera Banken, eller åtminstone sätta Bankosedlarna i större kredit, och förekomma högtagio, hvarigenom också kursen borde kunna fällas. I gårdags-plenum framställde han följande projekt, som mången torde kalla

Den besynnerliga Idén.

Se här: Alla Diskonter böra småningom indragas, och alla nya lån der genast förbjudas. I stället bör en Riks-Diskont för Bankens räkning inrättas, hvars fond skulle vara 3 millioner R:dr i silfver. Der skulle få lånas på säkra mäns förskrifningar, eller på hypoteker, in-teckningar, säkra aktier m. m., på 6 månader, och på fastigheter på 1 år, alltid med rättighet till omsättning, i fall säkerheten icke undergått någon förändring, samt med skyldighet att inbetala

$\frac{1}{2}$ hvarje gång; men lånet skulle ej erhållas i Bankosedlar, utan i Specie R:dr i silfver. Det silfver, som derigenom utgick från Banken, försvagade ingalunda Bankens solidité, som i alla fall vore lika god, genom de hypotek, som i stället erhöles. Räntan, som skulle betalas i Specie R:dr, och ej i Bankosedlar, gjorde årligen, och med säkerhet, behållna 180,000 R:dr i silfver, som på 10 år ökade Bankens solidité med en silfverfond af 1,800,000 R:dr. Sjötullen kunde då, och när möjligheten vore gifven, att kunna erhålla Speciemynt, till en del betalas i silfver, såsom fordom skedde. Om denna del af Sjötullen ej utgjorde mer än 120,000 R:dr, hvilka då borde inlemnas till Banken, emot det att Banken i stället gaf Statskassan Bankosedlar, så vore Bankens årliga inkomst 300,000 R:dr i silfver, och således hela första fonden inom 10 år åter ingången, och Bankens fordringar i silfver ändå 3 millioner, så att Banken, i stället för 3 millioner, ägde inom 10 år 6 millioner i silfver, dels i hvalfven, dels i fordringar. Banken skulle också på metaller ej gifva andra lån än i silfver, hvarigenom äfven räntan på *dessa* lån skulle öka Bankens solidité.

Utom denna obestriddliga nytta för Banken sjelf, skulle också förmånen bestå deri, att Speciemynt blefve utelöpande, utan att Bankens solidité minskades: att, allt efter som Speciemyntet utspriddes, man med en del skulle anse sig förlägen, och bortvexla det emot Bankosedlar: att dessa, då de i utbyte efterfrågades, skulle bli begärliga, och nuvarande agio således och efter hand oundvikligen falla, hvilket är en nödvändig följd; liksom, i all annan handel eller varubyte, erfarenheten visat, att en vara stiger i mån af dess mindre quantité, och faller i mån af en större tillgång: att kursen, i den mån den härör från agio, också oundvikligen skall fällas: att Bankosedeln skulle vinna en större kredit: att varuprisen, så vidt de bero af kurs och agio, skulle minskas, och Stats-inkomsterne, Embetsmäns löner, rättagares intressen m. m. bli mer tillräckliga; med många andra förmånliga följder, som de tänkande kunna se, och de öfrige med tiden finge erfara, men som för det närvarande kanhända vore mindre försigtigt att offentligen upprepa.

Man invänder troligen: 1:o Att vid en sådan tillgång på specie skulle det bli utfördt ur Riket, för att betala utländsk gäld. Man svarar: det betyder ingenting: Staten vinner derpå, så länge en större numerär af Bankosedlar deremot åter inkomma: när agio minskas, återkommer silfret, hvilket dessutom ofelbart måste ske, då handeln så inrättas, att den ger någon öfver-balans. 2:o Att låntagarne vid förfallo-tiderna stadna i förlägenhet, huru de skola kunna anskaffa silfver. Man svarar: det blir icke så svårt: frågan blir ej *om hela kapitalet* för alla, utan blott *om räntan* och någon afbetalning: det specie, som dertill behöfves, finnes i öfverflöd till köps hos nya låntagare, som vilja sälja specie: så snart agio faller, och man fruktar ett ännu större fall, kommer mycket nu osynligt gammalt silfver fram ur gömmorna: silfver kommer utifrån genom öfvervigt i handeln, och silfver skall ej tryta. För öfrigt vore det en omöjlighet att utföra en så stor massa. Den högsta summan vore kanhända $\frac{1}{2}$ million, och en sådan summa betyder ingenting.

Vi kommo alle öfverens, att, så orimligt projektet torde låta för vissa fördomsfulla öron, så förtjenar det åtminstone — att tänka på, och icke i ögonblicket förkastas.

N:o 77 och 78.

Trompeten

eller

Krigsförklaring emot allt ondt.

Fredagen den 10 Juli 1812.

Phosphoros,

Månadsskrift, som utgifves i Upsala, och är en af de bättre skrifter, som utkommit under nuvarande Tryckfrihet, har i N:o 1 för år 1812 gjort en lycklig jmförelse mellan Bellman och Valerius, såsom Bacchanaliska Poeter. Förf. säger sig för ingen del kunna betrakta Hr Valerius såsom Bellmans medtäflare: Han yttrar sig vidare ganska sant, då han säger: «Den unga Medelmåttan, som erhållit den Gamlas helgelse, vill gerna imponera äfven på de förståndiga, och när hon icke förmår det genom andra medel, beropar hon sig slutligen på antalet af halsar, hvilka i alla Svea Rikes värdshus skråla hennes anspråksfulla missljud. Afundsjuka och parti-agg! ropa då alla dessa halsar, när någon oblid makt vrider thyrsen ur deras Herres och Mästares hand; och skulle det också befinna sig, att hans orgier icke voro äkta bacchantiska — hvad fråga de derefter? De dyrkade aldrig någon annan Bacchus, än den, som tjock och rödbrusig rider grensle öfver tunnan.» — «Liksom det Sublima är det oändligt stora, så är det Komiska det oändligt lilla: när detta oändligt lilla vill spela en roll af storhet och vigt, blir det objektift löjligt, ett sinnligt åskådligt absolut oförstånd. Men att upptäcka

den contrast, kring hvilken alla det lägre lifvets kretsar i medvetslösa sjelfparodi oupphörligt hvälfva sig, förutsätter en synpunkt, som icke kan gifvas inom dessa kretsar eller i allmänhet på en lägre odlingsgrad, således är oinskränkt och öfversinnlig. Af denna ljusa synpunkt var Bellman i fullkomlig besittning. Hans *humour* förmådde honom uppfatta den moderna Bacchantismen i dess mest burleska förvirring, derigenom skapa ett ideal af narraktighet och med det samma negativt förherrliga dess motsats, det harmoniska Hela, som genom skaldens organ begabbar de groteska figurerna i dithyrambiska fulgurationer.»

Förf. nämner derefter vissa af Bellmans oöfverträffliga sånger, och anser honom vara i så nära contact med Anakreon, som grundskillnaden emellan antyk och modern Lyrik tillåter. Han återopar derefter Kellgrens ganska sanna yttrande: att det största beröm för Bellman, som för Anakreon, är, att den ena var — *Anakreon*, och den andre — *Bellman*.

«Huru liten», säger Förf., «framstår icke mot denna teckning, «hvars rigtighet lærer medgifvas af både kännare, sångare och drinkare — så snart de neml. alla tre äro det *par excellence* — Hr *Valerius*, som till och med har den djerfheten, att vilja beträda Bellmans fotspår! Dessa blifva icke gångbara, förrän Bellman sjelf återfödes.» «Det är obegripligt», säger han vidare, «af hvad skäl Hr *V.* utgått ur sin första menlösa rymd, för att till sitt favorit-skaldslag välja ett sådant, hvartill han, bland alla dödlige som dermed befattat sig, blifvit utrustad med de knappaste anlag.» «Hans konst består egentligen i en viss kall lätthet att sammanvarpa de mest olikartade ämnen till en väf af sällsamma infall, som skola ersätta bristen på *humour* och äkta qvickhet.»

Förf. recenserar derefter några af Hr Valerii verser och yttrar sig: «Af dylika absurda och ofta smutsiga osmakligheter är hela samlingen uppsäckad. — Denna stela, brokiga, sammantrugning af orimligheter underlåter icke att roa den obildade hopen, hvars tröga reflexion, utan att behöfva fullt vakna ur sin slummer, med

«dättjans välbebag känner sig lindrigt vaggad fram och tillbaka, och beqvämt, liksom på svigt, promenera genom alla dessa konstord och «finesser, som *en haie* stå uppställda i antithesernas krokiga lönngångar. Den liknar ett charadspel, som icke föds af snillet, icke mödar hjernan och icke spänner inbillningen, men, för den nyfikna «tombeten, som sysselsättes, har ett sken af liflighet, som usurperar «qvickhetens namn.» — «I brist af Bellmans flödande lifskraft, i brist «på inre urbilder och i brist på all annan objektivitet, än den hans «eget tragi-komiska individuum framter — har han velat framtränga «till odödligheten genom en alldeles ny metod: genom *sedolärande* «supvisor. I hvarannan rad uppmanas man der att dyrka Venus och «supa ihjel sig, i hvarannan att dyrka Gud och döda köttet.» — «I synnerhet är det andra Häftet af Hr V: i Visor och Sångstycken «rentaf en andelös massa, och synes vara ur blott merkantila skäl «utgifvet.»

Derefter innehåller detta häfte af Phosphoros en recension af Hr P. A. Granbergs Dramatiska Skrifter. «Hr Granberg» (säger Rec.) «har inom få år sökt att väcka uppseende genom arbeten af så mångfaldig art, att det skulle fordras Argusögon för att upptäcka alla «hans snedsprång, om de ej voro af den beskaffenhet, att hvar och «en, som med förstånd läst Regnérs eller Bergklints Sammandrag af «Vettenskaperna, är i stånd att inse hans totala brist på all skapan- «de förmåga och den pinsamma förlägenhet hvarmed han förer sin «penna. — Det är olyckligt, att konsten, som i sin renhet är höj- «den af mensklighet, men minst af allt kan med flit, i trots af en «njugg natur, instuderas, likväl äger de mesta fuskare. Hvar och en «liten träkarl, som bättre skulle använda sin tid med att sticka strum- «por, då han är för maklig att förvärfva sig någon vettenskaplig bild- «ning, kastar sig såsom vapendragare åt någon litterär Don Quixote «på sin åsna och svänger hurtigt in på poesiens gebit.»

Rec. yttrar sig vidare: «Frågan är då först, om Hr G. röjer nå- «gra anspråk såsom författare. Ja, i sin förmätenhet att egna sitt ar- «bete åt Fosterlandets Hjelte och Beskyddare, och i sin egen utsago,

«att han uppoffrat någon del af sin tid att lära känna den dramatiska konsten, ger han tydligt tillkänna, att han vill se sin svett och möda ur en högre synpunkt bedömda.» (Hvilken nåd har icke Hr G. bevisat den dramatiska konsten, då han värdigats skänka henne några stunder af sin för menskligheten så dyrbara tid!)

«Vi vilja tro (säger Rec.), om vi få sluta från Hr G:s hjeltar till hans egen karakter, att han visst är hvad man kallar en *beskedlig karl*; ty hans Öfverstar och Jägmästare svärja icke, inga utsväfningar begås, och hans flickor tala helt godhertadt, såsom om de dedicerade någon akademisk dissertation åt sina föräldrar. I dagliga sammanlefnaden är denna negativa dygd tillräcklig, stundom vördnadsvärd, men i det högre lifvet, konsten, fordras en högre kraft, och svårligen mäktar någon, hvars högsta förtjenst det är att vara *beskedlig*, hvad Hr G. tilltror sig: «att bidraga till sedernas förbättring och National-andans upplyftande». Nu våga vi hysa den djerfva tankan, att vaggvisor ej märkligt bidraga till sedernas förbättring, och att dessa sömniga och söfvande predikanter, som tyckas glädja sig att menniskan ej syndar då hon sover, icke ens ana, mycket mindre sjelfve verka någon ren sedlighet, hvilket förmodligen varit meningen med dessa så kallade Dramatiska Skrifter. Förf:s hjeltar äro oförarglige till lära och lefverne, emedan de äro för stora kräk för att kunna göra något ondt; de, mot hvilkas dårskaper han hvässt sin penna, äro kalla, torra, flegmatiska personer, sprättar eller stor-skrytare, som i sjelfva verkét göra litet ondt här i världen. Hans Biedermän åter äro stundom odrägliga plumphuggare.» — «Om vi ej påbörda Hr G. en gemen oanständighet, kan han åtminstone försvara den affekterade grofheten? — Flickorna moralisera sina föräldrar (till sedlighetens befordrande), äro för öfrigt som folket är mest, och vilja öfvermåttan gerna gifta sig.»

«Våra läsare torde förlåta (säger Rec. till slut), att vi så helt och hållet missbilliga en man, som öfverallt, i dramer, skaldestycken och äreminnen, visar samma glödande fantasi, samma djupa lefnadsvishet, alltid lika tom både till det inre och det yttre. Den

«Dramatiska Konsten synes ej särdeles vara Förf. förbunden, utan har gifvit honom en skräpuk för masken, och klumpiga träskor för korturnen; och om han någonsin staplar fram öfver de magra vallmarker och torra sandhedar, med hvilka Poesiens Gudinna omgifvit sitt paradis, för att stänga det från den profana hopen, så kan han på det högsta få svaja som en väderhane på hennes tempel. Ty Hr G. är så långt under alla sina medbröder, att till och med den beskedlige Utgifvaren af Journalen f. Litt. o. Th. tycks skämmas för att visa mot honom sin *belevvenhet* och i en smickrande recension motsäga sig sjelf.» — «Hr G. ger likväl godt hopp, att med tiden blifva en fullkomlig kännare af pigsjälén, fastän hans Eva ännu visst såsom piga är ofulländad.»

Men — Phosphoros förtjenar att läsas i hela sin vidd, för att få ett fullständigt begrepp om Recensentens förtjenst. Man väntar att Phosphoros äfven ville bestraffa all annan litterär dålighet.

Men

Hvem skrifver den der Trompeten?

frågade här om dagen en gammal afskedad Embetsman, som, ehuru han sjelf under sin tjenstetid några gånger var illa fast för andra Embetsmäns jernok, nu pratar högt om fördragsamhet, vill att 5 skall vara jemt, dömmar myndigt och med stark stämma om allt hvad som skrives, men ger, genom sin frågande mun, tillkänna, hvad som bör invertes. — Jag tror, sade jag, att många personer äro medarbetare i Trompeten; Carl Delén, som är utgifvare, torde bättre kunna upplysa denna omständighet. — Det är en faslig skrift, sade han, och Polysem är lika så grof och oborstad, som griper an den stackars Hr Wallmark och Svenska Akademien. — Jag tror Polysem har mycket rätt, sade jag; ty Hr Wallmark är sjelf i sina skrifter, eller i dem, som hans förstärknings-karlar och grofsmeder författa åt hans Journal, antingen grof och plump, eller ock hjertinnerligen dålig, osammanhängande, tankefattig och äfven rätt ofta helt och hållet ljugande. Hvad åter Akademien beträffar, så har hon

belönt med medaljer mycken strunt och uppmuntrat uselheter. Om någre af hennes Ledamöter riktat språket och smaken; så hafva deremot andre i många fall förderfvat det, genom alltför underliga ord och ordställningar (se N:o 50 och de sednare Numrorna af Polyfem). Nya ord äga alltid en viss råhet, som gör dem obrukbara i en vittter stil, intilldess de, genom ett längre bruk i dagliga sammanlefnaden, blifvit slipade och mindre ovanliga för örat. Virgilius, denne oöfverträfflige skald, och Cicero, nyttjade ingendera något enda nytt ord, af dem som i deras tid hade tillkommit i språket. — Men, sade han, Nya Posten har också anfällt den stackars Litteratur-Journalen ganska oförtjent. — Nej, sade jag, det var Journalen, som först anföll Nya Posten; men jag tror att han fått tillbaka så många sår, att de aldrig kunna läkas. — Men, sade han vidare, hvad Nya Posten här om dagen skref under titel *Historien*, det var fasligt: det var att uppmuntra alla till olydnad, till förstörare af Samhällets lugn och allmänna säkerheten, och att vara försedde med dolkar, för att fritt få styra efter sin fria vilja. — Nå nu hör jag att min Herre är alldeles galen, sade jag: hvarföre skrika så orimligt, då m. H., såsom för gammal, ingenting vidare kan bli. — Jag har söner, sade han; men hvarföre har också Trompeten angripit Litteratur-Journalen? — Jo, sade jag, för det att Trompeten, såsom krigsförklaring emot allt ondt, bör ifra mot all ilska, all dumbhet, all elakhet, all okunnighet, all lögn, all dålighet och all otidig förmätenhet. Se der tillräckliga skäl. Har Trompeten i öfrigt försyndat sig i någonting annat? — Ja, gruffligen, sade han. Der står ju införd en kungörelse, att den, som icke fullgör sina skyldigheter, skall bli namngifven i Trompeten: det var ju ett fasligt ovett? — Ja, då är Lagen långt ovettigare, sade jag; ja till och med plump. Lagen är ju så tilltagen, att den säger rent ut åt höga och låga: att den som stjal, skall ha spö, den som slår ihjel folk, skall mista lifvet, den som gör mened, skall mista äran, och den som uppsåtligen dömmar orättvist, skall mista Embetet. Det står ju i hvar och ens behag, att undvika denna hotelses verkställighet; så är det ock med Trompetens: den

som fullgör sin pligt, skall visserligen icke uppföras på svarta taflan; den som det icke gör, förtjenar väl ingen skönsamhet. Är det icke beskedligt att varna först innan man slår till? — Ja, men det gör alltid ond blod, sade han. — Ja, hos dumheten och sjelfsväldet, sade jag: ej hos andra. Tror m. H. ej, att försummelse, våld, orättvisa m. m. gör än mera ond blod hos mängden? Är det då förlätligare att *göra* illa, än att *berätta* att andra så gjort? — Ja, men Hr Scheves besvär voro fasliga, sade han. — Ja, svarade jag, för det att der stod, att om den eller den kommer att dömma, så vet han förut huru det går. Den som kan hänföra detta under namn af ovett, den vet icke hvad ovett är. Låt ilskan och dumheten göra en sådan uttydning; men för klokt folk passar den icke. Dessutom höra dessa besvär ej, såsom Trompeten, under enskiltas granskning; de höra under domarens. Är det något mer att anföra? — Jo, sade han, förteckningen på vissa fordna Embetsmän var alldeles infam: den ville rent ut säga, att *alla* nuvarande duga till ingenting. — Det har jag svårt att begripa, svarade jag; en sådan mening kan jag ingalunda fatta. Mig synes meningen vara (likväl gissningsvis), att framställa vissa personer till mönster för de nuvarande; och om, såsom hvar och en måste medgifva, *alla* nu icke kunna jämföras med de åberopade, så är det väl därför icke sagt, att *ingen* vore lämplig dertill. Är det något mer? — Jo, artikeln om punkt var icke bra, sade han. — Jag säger icke heller att han var *bra*, svarade jag; men jag säger deremot, att den som anser sig deraf förolämpad, den är en stor narr. Rättnu vänder man opp och ned på hvarje mening som skrives; jag vet icke om det sker af oförstånd eller elakhet. Det synes, efter min Herres omdömes-förmåga, vara bäst att ingenting skriva, och detta parti hoppas jag att hvar och en klok skribent hädanefter vidtager. Nationen behöfver ju ingenting veta; ty den är redan öfverklok; och i alla fall är det nog att ha *Dagligt Allehandda*, der man oskyldigt får veta *försluten* väderlek och ankomne resande: *Stockholms Posten*, der man får läsa utländska avisor på Svenska och gamla omtryckta anekdoter, samt *Journalen för Litteraturen*

och *Theatern*, der man får veta ingenting, om icke någon dumhet på *osvenska*. Flera tidningar behöfvas icke. — Jo, nog kunde de behöfvas, sade han; men jag ville då, att de ej voro så grofva, och att de icke åsidasatte folkvett. — Hör, min Herre, svarade jag, vi torde äga olika begrepp om grofhet och folkvett. Jag kallar *grofhet*: att göra orätt, att förfölja, förtrycka, beljuga, baktala, med ett ord, allt som är omoraliskt och brottsligt, och den som begår något sådant, anser jag icke äga *folkvett*. Att säga att en skurk är en skurk, en bof är en bof, en tjuf är en tjuf, är icke smädelse, utan sanning; men att säga det åt en oskyldig, det är smädligt och brottsligt; det är att icke äga *folkvett*. *Min Herre* åter, som nu för tiden synes ha ändrat tänkesätt, anser det vara groft och utan folkvett, att *berätta* hvad den eller den gjort; ty efter min Herres princip skall man tåga med allt, och kanske på köpet hålla loftal deröfver; med ett ord, man skall visa sig vara fullkomligen *svag*, på det andre måga bli så mycket mer *starka*. Vill m. H. se mångelske-groft och bristande folkvett, så hänvisar jag till *Litteratur Journalen*, der m. H. får läsa: *mobben, åkarnaift, yet hut racka*, och dylika fina *Wallmarkismer*. Är det något mer m. H. har att påminna? — Jag mins icke nu, sade han. — Nå jag skall emedlertid, sade jag, uppteckna detta samtal. Likväl saknar jag i dag hos m. H. det moderna utropet, att hvar och en, som klagat öfver orättvisa, är en frondör, en fredsförstörare, en opponent emot Regering och Samhälls-ordning, m. m. som hör till goda tonen. — Nej, sade han, så långt har jag väl ännu icke kommit; men Delén skall akta sig; ty han har många ovänner. — Så mycket bättre, sade jag; det bevisar att han har meriter; ty många meriter och många ovänner följas gemenligen alltid åt. Jag lånar till slut, sade jag vidare, ur *Svenska Akademiens Handlingar*, hvad Hr Silverstolpe sagt åt Hr Blom: *Jag är glad att ej hafva sagt en höflighet: jag är glad, min Herre, att hafva sagt en sanning: att hafva sagt den åt Er, och sagt den i närvaro af en Allmänhet, som bevittnar den.*

STOCKHOLM, Tryckt hos CARL DELÉN.

N:o 79 och 80.

Trompeten

eller

Krigsförklaring emot allt ondt.

Tisdagen den 14 Juli 1812.

Olika Omdömen.

I anledning af några nyligen utkomna skrifter angående Tryckfriheten, föreföll, bland ett antal mer och mindre upplysta män, i går ett samtal, angående rätta meningen och ordaförståndet af några uttryck, i följande omständigheter, neml. 1:o hvad med *periodiska skrifter* egentligen bör förstås? 2:o huru vidt uttrycket: *för brott blifvit dömd*: bör sträcka sig? 3:o hvad egentligen bör förstås med att vara *förklarad ovärdig*, att *föra andras talan*? och 4:o huru bevisningen bör ske, att man *ej är hindrad af de 2:ne sistnämnda fallen*, att få utgifva tidningar eller periodiska skrifter? Det torde ej vara otjenligt, att här anföra de omdömen som härom fälldes, på det, i en framdeles utkommande Förordning, tydlighet må vinnas och alla tvifvelsmål undanrödjas, som kunde sätta den verkställande i villrådighet: en egenskap, som tyckes saknas hos de flesta af våra författningar de sednare åren.

Frågan hvad med *periodiska skrifter* egentligen bör förstås, har redan för flera år tillbaka blifvit ventilerad. Den blef då genom Utslag afgjord på ett helt annat sätt, än ordets natur medgifver; men det var nödigt, för att skydda en då redan begången olaglighet, och

var således den tiden förlåtligt; ty den som vill ett *ändamål*, måste också vilja *medlen*: om deras laglighet kan man väl icke alltid vara så nogräknad. Sådana steg böra icke befaras nu: frågan blir således icke numera, hvad med periodiska skrifter *kan* förstås, men hvad med detta uttryck *bör* förstås, utan att kränka språket.

Periodisk skrift kan ingen annan kallas, än den, som *periodiskt*, eller, som är detsamma, *på vissa bestämda tider*, utkommer, neml. sådana, som *dagligen*, eller *på vissa bestämda dagar*, eller *inom hvar månad*, eller *inom hvar vecka*, utgifvas; det vill säga: att ett visst *arktal* skall på en viss utlofvad *tid* utgifvas. Sådana äro alla våra nuvarande tidningar. På dem prenumereras till ett visst ark- eller nummer-tal, som utgifves *på* eller *inom* en viss tid. Saknas denna egenskap, så är skriften *icke periodisk*. Af detta skäl voro icke heller *Läsning i Blandade Ämnen*: icke *Ströskrift utan prenumeration*: icke skriften: *Blandade Ämnen*: icke *Gammalt Nytt* m. fl. att anse såsom *periodiska* skrifter; ty de utgäfvos ej på vissa bestämda och utlofvade tider, och ägde ej heller ett visst utlofvadt arktal. Detta instämmer också med Förordningen den 26 Mars 1798, som (förmodligen för *allmänna lugnets* och *Samfunds-ordningens* bibehållande, samt till förekommande af *folkförförare*s och *anarkister*s farliga utbrott) ville sätta en gräns för dagblad och tidningar, hvilka man, tvertemot erfarenheten, *då* ansåg kunna vara ganska farliga, och trodde, att till och med Franska Revolutionen bereddes genom tidningar, ehuru de, egentligen att säga, börjades icke *före*, utan *under* revolutionen. Mångfaldigheten af ämnen är således icke en omständighet, som allena kan gifva en skrift egenskapen att vara *periodisk*; ty dertill fordras ovillkorligen, att den skall utgifvas på *bestämda tider*, eller inom en viss period. All annan uttydning vore falsk, och innefattade alltid en snara, som numera icke vore passande. Således: om t. ex. prenumeration tages på ett visst bestämdt arktal, med utstående att en större eller mindre del deraf skall utkomma, allt efter som tryckningen kan medhinnas; så vore en sådan skrift lika så litet *periodisk*, som hon vore det, i fall alltsammans utgafs på en

gång. Skriften vore *en bok*, och denna egenskap förlorades ej derigenom, att några ark i sender utgåfvos på obestämda tider och på obestämd period. Någre ville likväl fästa ett helt annat begrepp vid ordet: *periodisk skrift*; men deras skäl voro så orimliga, att de ej förtjena att här anföras.

Hvad egentligen bör förstås med uttrycket: *för brott blifvit dömd*, ville någre uttyda alldeles efter bokstafven, så att till och med den, som blifvit dömd till böter för en örfil, eller att hafva skjutit en hare under förbuden tid, eller hade försummat att hålla sin lykta tänd eller sin gata ren, ej skulle kunna få rättighet att utgifva dagblad, och det utan afseende om straffet gått i verkställighet eller icke; emedan man har nyttjat blott ordet *dömd*, och allt hvarpå böter eller straff är stadgad, inbegripes i lagstil ovillkorligen under titel af brott eller brottmål. Andre åter, ehuru de ej kunde bestrida, att föregående uttydning ägde rum efter *bokstafven*, voro likväl af den tanke, att *meningen* ej kunde inbegripa andra än dem, som *undergått vanhederliga* straff, dit icke ens vatten och bröd räknas; ty i annat fall skulle till och med högre Embetsmän, som någon gång blifvit pliktfälde, men ändå äro i tjenst, samt en Ledamot af sjelfva Svenska Akademien, som sades hafva varit *dömd* från lifvet, hvilket ej verkställdes, icke få utgifva en tidning.

Att vara *förklarad ovärdig att föra andras talan*, ville någre utsträcka till hvar och en, som ej undergått juridisk examen, eller aflagt *specimina academica*; ty alla sådane äro genom författningarna förbudne att vid Domstolar utföra andras talan, oaktadt de äro tjenstgörande i Collegier, der juridisk examen icke är föreskrifven. Andre åter trodde sig ej kunna utsträcka meningen till flera än dem, som blifvit *dömd från äran* och från allmänna förtroendet, samt sådana, som för fel eller missbruk blifvit genom *lagakraftvunnen dom* förklarade ovärdige att biträda andra i rättegångsmål.

Ändtligen återstod att öfverlägga om sättet, huru bevisningen bör verkställas, att man *ej är dömd för brott* eller *förklarad ovärdig att föra andras talan*. Alle voro ense derom, att detta hvarken

bör bero af godtycke eller gissning, utan vara *fullkomligen* bevist; ty i annat fall blefve icke ändamålet uppfyllt; men, om sättet, uppstodo åtskilliga meningar. De fleste syntes likväl vara af den tanken, att den sökande, förrän hans anhållan kunde beviljas, borde ifrån *alla* Domstolar i Sverige vara försedd med bevis, att han ej blifvit dömd för brott, eller förklarad ovärdig att föra andras talan. Vore frågan endast om gröfre brott eller underställnings-mål; så vore det nog, att blott förskaffa sig bevis ifrån Hof-Rätterna; men om alla möjliga brott, större eller mindre utan undantag, vore hinderlige för rättigheten att få utgifva dagblad; så vore det oundgängligt att skaffa sig bevis från hvar enda domstol eller autoritet, som äger rättighet att pliktfälla. Frågan åter, för huru många års tid dessa autoriteter skulle undersöka i deras protokoller, innan de kunde utgifva ett sådant bevis, var svårare att afgöra. Blesvo alla brottmål införda i tidningarna, så underlättades besväret ganska mycket derigenom; men der införas inga andra brott, än de gruffliga och riksfördeffliga *lurendrägeri-brotten* (NB. när de upptäckas och när någon fattig matros blir fast för en utländsk halsduk åt sin fästmö). Vid intecknings-bevis behöfver undersökningen ej sträcka sig längre, än blott för 10 år; men det är icke så med brottmål. Säkrast synes vara, att icke bestämma någon viss tid i allmänhet, utan endast för hvar och en sökande särskilt, nemligen ifrån dess 15 års ålder intill den dag då ansökningen ingifves. Den långa tid, som hertill fordrades för domstolarna, och den deraf följande större kostnad för sökanden, skulle åtminstone afhålla alla *äldre* personer ifrån skrif- och upplysnings-klådan, om den också skulle någon gång anfakta de *yngre*; ty en man af 50 år skulle nödgas låta undersöka i 35 års protokoller, då deremot en 20 års yngling ej behöfde längre undersökning, än blott för 5; men denna samling af bevis, som väl icke kunde åläggas Domstolarne att *gratis* eller *genast* utgifva, skulle ändå öfver hufvud kosta hvarje sökande, kanhända, flera års väntan och några 100 R:drs utgift; och när sam-

lingen ändtligen vore färdig, kunde, i en hastig vändning, hela tryckfriheten vara upphäfvden och kostnaden således bortkastad.

I sig sjelf var hela denna diskurs ganska onödig och tjänande till ingenting; ty den utkommande Förordningen (NB. så framt den ej författas af samma författare som den nuvarande) blir säkert ganska tydlig, så i det ena som andra fallet, och upplyser troligen alla möjliga tvifvelsmål, emedan all Lag, som är *otydlig*, är tillika *oduglig*; och i Örebro är visst ingen brist på skrifvare, som skriva klart och tydligt. Den gåfvan är dessutom nu för tiden ganska allmän; hvilket klarligen kan ses af allt hvad som skrives eller tryckes.

Något om Satiren.

Då man i allmänhet erkänner, att åtlöjet kan utrota de villor, som ej kunna annorlunda bestraffas: att det kan näpsa brott, som Lagarne ej kunna åtkomma: att det kan bekriga en högt uppsatt dårskap, som fördomen gjorde farligt att annorlunda angripa; så är man ock i allmänhet ense om satirens och skämtets ofelbara och lyckliga verkan. När filosofen i sitt lugn betraktar människan och lifvet, väckes i hans känsliga själ en viss förtrytsamhet och ett slags verldsförakt, då han upptäcker människans svaghet eller förnedring. Denna upptäckt leder till en allvarsam, men sorglig, betraktelse öfver människans dårskaper och eländen; men af de lyckligare snillen framställes gemenligen denna betraktelse i förening med skämtets liflighet. Den som äger den lyckliga gåfvan, att upptäcka det anstötliga i hvarje dårskap, och att med ett mildt åtlöje djupt såra den; den som tillika äger ett lågande nit för sanning, rättvisa och dygd; ett oförsonligt hat till förtryck, laster och dårskap; en liflig känsla för allt ädelt; ett oöfvervinnligt motbudande för allt som förnedrar menskligheten, samt ett oförskräckt mod att sända åtlöjets pilar emot dåren, ehuru högt han må sitta, och emot våldet, ehuru fräckt det synes hota: den uttrycker, utan motsägelse, med sin väl använda satir, en djup vördnad för förnuftet, för dygden, för lagarna och för

sambälls-ordningen; och än har man ej kunnat bestrida den sanningen, att satiriske författare merendels varit de dygdigaste.

Men hvarifrån kommer det då, att man gör så liten rättvisa åt de förtjensfulla män, som ifrat emot laster och dårskap, och anfällit dem med åtlöjets vapen: att man i de oskyldigaste arbeten uppsöker tillämpningar och personliga anfall: att dårskapen och lasten med bitterhet och vidriga omdömen vilja hämna sig på deras segrande bekrigare? Jo derifrån, att Allmänheten, som dömmar sant om *verkningen*, men ej alltid om *orsaken*, tror sig endast se en lättsinnighet i författarens lynne och en vresighet i hans nycker, framställde liksom af oförmögenhet att tillbakahålla ett personligt missnöje och en sårad egenkärlek. En del af Allmänheten lyfter sig så långsamt till begreppet om möjligheten af ett oegennyttigt hjerta, eller att medborgaren och menniskan kan hämna sig, icke på brott emot sig sjelf, utan på brott emot seder och förnuft. Man älskar löjet — derföre ler man; man förtjuses af snillet — derföre beundrar man; men man känner sig sjelf behöfva granskarens mildhet och benägenhet — derföre återstår ingen annan utväg för den som tror sig träffad, än att anklaga granskarens — obevekliga hjerta, och ju mer man tror sig träffad, ju mer kallas detta hjerta — elakt.

Om Stil. (Insändt)

I Trompeten N:o 67 för den 9 Juni är införd en artikel om *Stil i allmänhet*, vid hvilken artikel ingenting är att påminna, men deremot mycket att tillägga.

Hvar och en, som skrifver i eget namn, skall föreställa sig *sjelf*; den åter, som skrifver åt andra, skall förstå att föreställa den person, åt *hvilken* han skrifver. Försummas detta, så saknar han egenskapen af en god skribent. Ett och samma Memorial, t. ex., hvilket man, såsom Ledamot i ett Riks-Stånd, kunde med all heder der afgifva, kan, ehuru ganeligt det än må vara, alldeles icke framläggas att i en Konungs namn afgå. En privat man och en Konung

kunna omöjligen begagna en och samma stil. Den förre måste alltid nyttja ett *hemställande* föreställnings-sätt, beledsaga sina förslag med skäl och äfven med en tillätlig advokatur. En Konung åter kan, utan att nedsätta sin värdighet, aldrig *hemställa*, aldrig *advocera*, aldrig anföra *tvifvelaktiga* skäl, än mindre *åberopa händelser*, som äro tvetydiga: Han måste klart låta förstå *sin vilja*; och äfven då, när Hans församlade Folk skulle, af Lagarna, äga rättighet att kunna motsäga den, måste denna vilja aldrig framställas *bedjande*, aldrig med *artificial* bevisning, aldrig *advocerande*, aldrig emot allmänna opinionen, och aldrig annorlunda, än att öfvertygelsen om Regentens omvårdnad för Folkets *gemensamma* väl (ej några vissa personers *enskilta* och mot det förra *stridande*) synes vara tagen för en redan afgjord orsak, som skall verka propositionens bifall, ej blott för det att Regenten *så vill*, utan för det att Folkets väl *så fordrar*. Tilltrugade skäl, i synnerhet då de ej äro så alldeles påtagliga, väcka ofta en misstanke och ett misstroende till afsigtens renhet, och föranleda ej sällan till den farliga tro, att Folkets väl icke egentligen är den enda rätta och sanna orsaken. Exempler i detta fall äro oräkneliga, och den, som icke kan sjelf inse sin egen båttnad genom sakens *enkla* framställning, ser den ännu mindre genom en *artificial* och mödosam bevisning; ty en Konung kan aldrig, utan förnedring, framställa sig såsom Part inför sitt Folk.

I alla andra skrifter är det lika nödigt, att föreställa den person, som man *bör* vara. Såsom anonym kan jag tala djerfvare och mer dristigt (likväl alltid inom en viss gräns), än jag kan tala, då jag utsätter mitt namn. Tonen måste, i sednare fallet, rätta sig efter den värdighet jag äger i Staten och den ålder jag innehar; ty såsom *ynglings*, eller ock ställd på en lägre plats i Samhället, kan en och samma sak icke föreställas med den ton, som kan nyttjas af en Exellens eller af en bedagad man. Den namngifne *ynglings* ton, om den ville likna den åldrige *mannens*, skulle anses vara *näsvis*; och den lägre Embetsmannen kan aldrig, utan att väcka ett visst motbjudande, tala med tonen af en Exellens. Anonymen kan det,

och deri består största fördelen af anonymiteten. Men i allt hvad man skrifer, måste man beflita sig om ett rent, städadt och ädelt språk, och påminna sig hvad Boileau sagt:

Sans la langue, en un mot, l'auteur le plus divin,
Est toujours, quoiqu'il fasse, méchant écrivain.

Ofelbar Slutsats.

För att fullkomligen vederlägga vissa historiska anekdoter, tryckta och omtryckta på flera språk, i Stockholm, Cassel och flera utländska orter, behöfver man blott åberopa, att någon annan författare, 50 år derefter, bestridt dem, samt att boken blifvit förbjuden och bränd; ty sådant är alltid ett säkert kännetecken, att uppgifterna äro falska, helst hvarken vissa personers inflytelse, hvilka i boken äro nämnda, eller andra omständigheter, kunna föranleda till förbud, utan blott och allena — bokens verkliga origtighet. Sanningen förbjudes aldrig: brännes aldrig: räknas aldrig för smädelse: stöter aldrig: mistyckes aldrig. Huss blef bränd: ergo var hans lära falsk. Görtz blef halshuggen: ergo var han Riksförrädare. Brahe, Horn m. fl. blefvo halshuggne 1756: ergo voro de också Riksförrädare. — Är det icke så? — Erfarenheten må svara.

N:o 81 och 82.

Trompeten

eller

Krigsförklaring emot allt ondt.

Fredagen den 17 Juli 1812.

Reflexioner i anledning af Herr Öfversten Carl Reutereronas Memorial om Tryckfriheten, uppläst i Högloft. Ridderskapet och Adelns Plenum, den 26 Juni 1812. (Stockholm, Carlbohm, 1812.) (Insända.)

Herr Reutererona låter Allmänheten i detta Memorial veta, förmedelst en hop frågor, hvilka han sjelf efter omständigheterna besvarar: «Att, «under tillryggalagda tryckfrihets-period, en svärm skrifvande Vandåder, ilske eller yrslande, trängt sig framför goda författare: att tryckfrihetens stiftare nedrifvit all bom för hämden, hatet och illviljan: «att de gode författarne ej kunnat skriva, och att ingen förnuftig «människa kunnat begära, att de skulle blanda sin röst med skränet «af anarkistens, äreskändarens, en ursinnig vitterhets och den förvriddnaste filosofis förenade stämmor: att ädle skribenter böra förblifva «tyste, så länge detta oljud (neml. de oädles) räcker: att flera tryckfrihets missbruk föröfvats emot främmande Makter: att hvarje medborgare varit utsatt, att på gröfsta sätt misshandlas till person och «heder, utan försvar och upprättelse: att tryckfriheten verkat emot «national karakterens förädlande och ungdomens bättre uppfostran: att «flere ynglingar genom denna frihet blifvit trotsige vanvettingar i fi-

«filosofi och vitterhet: att Tryckfrihets-förordningen (bland annat, som
 «med skäl må väcka fasa) jemväl tillåtit författare undergräfvat sjelfva
 «samhällets grundvalar och upplösa dess band: att ingen enda fördel
 «vinnes genom tryckfriheten i hennes närvarande skick, som ej mång-
 «faldigt öfverväges af olägenheterna, hvilka skola med omisskännelig
 «skrift stå att läsa i Regeringens *tysta blygd*, att ej förmå freda hvar-
 «ken sig sjelf eller andra: att den sannfärdigt lidande och förtryckte
 «ej mera kan genom tryckfriheten upphöja sin röst till Thronen och
 «Allmänheten, af fruktan att hans klagan förblandas med ilskans och
 «smäde-andans ohemula rop, och följaktligen mötas med samma ve-
 «dervilja som de»; och slutligen: «att när missbruken förebyggas, och
 «ypperlige författare ej mer måste anse för en blygd, att höja sin
 «röst, då blir det en naturlig följd, att goda, snillrika och upply-
 «sande skrifter åter skola utkomma och hedra Nationen» m. m. m. m.

Man kan visserligen icke hålla ett vackrare loftal öfver 1809 års
 Ständer, hvilka väl ock, som jag skulle tro, hafva någorlunda betrak-
 tat saken, innan de återställde Nationen en frihet, hvars följder
 Förf. målat så grusliga. Icke heller kan man gerna åstadkomma höf-
 ligare komplimenter hvarken åt närvarande tids Regering, Lagskipning
 eller ypperliga Författare. Allraminst är det möjligt, att i ljusare dag
 framlägga sitt eget förstånd och omdöme i regeringskonst, lagstift-
 ning, vitterhet och filosofi, med ett ord: i ämnen, hvarpå mången
 förlorat både vett och förstånd.

Hvar och en, som råkar läsa Hr Reutercronas rysliga Memorial,
 skall naturligtvis i första ögonblicket öfverväldigas af fasa och för-
 skräckelse, till dess han hinner se sig omkring och upptäcka, huru-
 ledes den älskade fosterjorden ännu står ganska lugnt och stilla på sin
 plats, och huru allt går ordentligt och fredligt till väga, liksom för-
 dom, utan att man just uppenbarligen mördar, röfvar eller på annat
 sätt förnärmar hvarandra. Han skall väl då, återkommen till sanning,
 undra hvarifrån Hr Reutercrona hämtat färger till den hiskliga taffla
 han uppdragit; men som Hr Reutercrona icke mäktat beledsaga sina
 uppgifter med något enda bevis; så måste väl läsaren förmoda mål-